

Stretnutie (duchom) mladých jazykovedcov v Prešove

Jozef Bilský

Filozofická fakulta, Prešovská univerzita v Prešove
jozef.bilsky@gmail.com

V dňoch 6. – 8. septembra 2017 sa na pôde Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pod záštitou prešovskej pobočky Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri Jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave konalo XXVI. kolokvium mladých jazykovedcov s medzinárodnou účasťou. Podujatie zorganizoval Inštitút slovakistiky a mediálnych štúdií FF PU pod vedením Dr. Lucie Ološtiakovej, ktorej pomáhali doktorandky z FF PU – Jana Klingová, Veronika Perovská, a Soňa Rešovská – a študentka magisterského štúdia Viktória Koósová.

V stredu 6. septembra okolo poludnia sa na FF PU začali schádzať mladí jazykovedci. O 13.00 podujatie oficiálne otvorila prof. Daniela Slančová, ktorá stručne zosummarizovala históriu kolokvií. Účastníkov vyzvala na plodnú diskusiu, pretože práve tá prináša impulzy pre ďalšie rozvíjanie skúmanej problematiky. Ako prvý vystúpil Miroslav Adamčiak z UKF v Nitre. Autor svoju aktívnu znalosť niekoľkých románskych a germánskych jazykov pretavil do príspevku *Perspektívy využitia interkomprehenzie v lingvodidaktike u slovenských hovoriacich*. Potom nasledoval príspevok prednesený v angličtine o možnostiach využitia elektronického portfólia vo vyučovacom procese pod názvom *Perceptions of pre-service trainees towards the use of e-portfolio in teacher education* v podaní Zuzany Lukáčovej z FF PU v Prešove. Na didaktickú tematiku nadviazala najmladšia účastníčka na tohtoročnom kolokviu Viktória Koósová z FF PU. Autorka predstavila príspevok *Komparácia učebníc slovenčiny a češtiny pre cudzincov (úroveň A1)*. Didaktický blok zakončila Stanislava Spáčilová z FF PU. Vystupujúca po štvorročnom pôsobení na lektoráte v Segeďíne upozornila na úskalia vyučovania slovenčiny v maďarsky hovoriacom prostredí. O svoje skúsenosti sa podelila v referáte pod názvom *Zo zápisov lektorky slovenčiny ako cudzieho jazyka v Maďarsku*.

Po krátkej prestávke druhý blok otvorili Jana Kičura Sokolová a Lenka Palková z FF PU. Prítomných spoločne oboznámili s príspevkom *Hypergeneralizácia v reči slovensky hovoriacich detí – O „omyloch“ pri tvorení tvarov substantív a verb v ranej ontogenéze reči*. Autorky dospeli k záveru, že dominantné tendencie vo vývine detskej reči v oblasti flexie sú tvarová analógia, jednoduchosť a ústrojnosť. S tematikou číselnej symboliky v širokom kultúrnom kontexte vystúpil Alexander Suško z FF PU s referátom *Miesto čísloviek v písanom a hovorenom prejave*. Monika Jánošová zo SOŠ PZ v Košiciach zaujala poslucháčov problematikou prekladu v kriminalistike v príspevku *Definition as inseparable part in translating criminalistic terminology*. Posledný referujúci zo stredajších blokov Patrik Petráš z FF UKF v Nitre predniesol príspevok *Nesklonnosť termínov v špecifických komunikačných oblastiach súčasnej slovenčiny (so zameraním na ekonomickú terminológiu)*. Po chutnej večeri sa niektorí účastníci vybrali do Divadla Jonáša Záborského na divadelné predstavenie *Bratia Karamazovci* v hlavnej úlohe s prešovským rodákom Jurajom Kukurom.

Prvý blok druhého dňa sa začal príspevkom *K pragmatikomunikačnej komplementarite predvolebne motivovaného blogu a mikrobloggeru* Natálie Kolenčíkovej z FF UMB v Banskej Bystrici. V mediálnom priestore ostali účastníci aj počas príspevku *Borussia Dortmund po útoku*, ktorý predniesla Elena Smrigová z FF PU. Táto sekcia bola zakončená exkurzom do slavistiky v podaní Alice Ternovej z FF UKF v Nitre, ktorá analyzovala zvukovo motivované slovensko-slovinské medzijazykové homonymá.

Po prestávke v ďalšom bloku Veronika Gondeková z FF UMB v Banskej Bystrici voviedla účastníkov späť do mediálneho priestoru svojím vystúpením *Analýza komunikačných koncepcií televíznych relácií 112 a Zámena manželiek*. Michaela Stopková z FF PU pútavou prezentáciou oboznámila prítomných s príspevkom *Nová komunikačná paradigma a využitie informácií*. Mária Matiová z FF UKF v Nitre pomocou svojich znalostí zo psychológie analyzovala, ako Slováci interpretujú škodoradosť prostredníctvom jazyka.

Po obede tretí blok druhého dňa otvorila Martina Bodnárová z FF PU témou *Personálna deixa v individuálnom štýle kazateľa Rastá Dvorového*, ktorú autorka účastníkom priblížila aj formou krátkeho videa. Referát *Hybridita ústnosti v slovenskom a nemeckom interview* si prítomní mali možnosť vypočuť z úst Antónie Jurečkovej z FF UMB v Banskej Bystrici. Tretiu sekciu daného dňa zakončil Peter Sasák z FF PU, ktorý na pozadí príspevku *Žánrová charakteristika analytickej športovej žurnalistiky v slovenskej tlači medzi rokmi 1918 – 1945* poukázal na nadčasovosť mienkotvornej sily médií.

Po prestávke na občerstvenie vystúpili účastníci s príspevkami z oblasti diachrónnej jazykovedy. Ako prvý sa ujal slova Jozef Bilský z FF PU. Autor syntetizujúco predstavil problematiku pádového synkretizmu v slovenských slavistických prácach. O deixe sa znovu hovorilo v príspevku Veroniky Perovskej z FF PU *Personálna a sociálna deixa v slovenských administratívno-právnych písomnostiach 15. – 18. storočia*. Vývin slovenčiny bol vystriedaný vývinom češtiny. Príspevok *Ke staročeským deverbatívnym substantívum se sufixem -ěl* predstavila Jana Zdeňková z Ústavu pro jazyk český AV ČR. Štvrtkové výstupy zakončil Marek Janosik-Bielski z Technickej univerzity v Liberci referátom *Jazyk Tomáše ze Štítneho*.

Po diskusii sa pri príležitosti 770. výročia prvej písomnej zmienky o Prešove účastníci vybrali na poznávaciu vychádzku po historickom centre Prešova v sprievode odborného výkladu Dr. Petra Karpinského. Po zotmení sa všetci sústredili v jedálni PU na slávnostnom raute. Slávnostný prípitok predniesla Lucia Ološtiaková, ktorá sa poďakovala všetkým prítomným za aktívnu účasť na tohtoročnom kolokviu a spoluorganizátorkám za pomoc. Neformálne rozhovory účastníkov o vedeckých i pedagogických aktivitách sa niesli v priateľskom duchu do neskorých večerných hodín.

V piatok 8. septembra sa prvé dva referáty opäť dotýkali populárnej témy médií. Annamária Genčiová z FF UMB v Banskej Bystrici analyzovala expresívno-emocionálne výrazy v sociokomunikačnom priestore alternatívnych médií a Jana Klingová z FF PU pokračovala problematikou emocionality v médiách v príspevku *Emocionálna hodnota pomenovania žena (na materiáli editoriálov ženského magazínu Evita)*. Soňa Rešovská z FF PU preniesla účastníkov do oblasti lexikológie cez referát *Náčrt interpretácie lexikálnych medzier ako jedného z typov rodovej asymetrie v slovenčine*. Posledný príspevok celého podujatia predniesla Lucia Ološtiaková z FF PU. Predstavila v ňom priebežné výsledky a problémy, s ktorými sa stretáva školiteľsko-študentský tím pri príprave Slovníka slovenských neologizmov. Celé podujatie uzavrel záverečným slovom prodekan pre vedu, výskum, umeleckú činnosť a doktorandské štúdium FF PU doc. Martin Ološtiak.

Záverom možno konštatovať, že na tohtoročnom kolokviu odzneli podnetné príspevky, čoho dôkazom bola plodná odborná diskusia po ukončení každej sekcie. Vyjadrujeme nádej, že XXVI. kolokvium mladých jazykovedcov naplnilo očakávania všetkých jeho účastníkov a splnilo svoju poznávaciu a spoznávaciu funkciu. Veríme, že podobné podujatia, ktoré sa konajú každoročne pod záštitou Slovenskej jazykovednej spoločnosti pri JÚLŠ SAV v Bratislave a ich pobočiek, prispievajú k všestrannému rozvoju mladých lingvistických talentov a zabezpečia kontinuitu vedeckého napredovania.

Publikácia je výstupom z grantovej úlohy projektu VEGA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied Dynamické procesy v súčasnej jazykovednej slavistike III. č. 1/0383/17 (2017 – 2019).